

1945

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΑ

ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1879

«Τέρπειν ἄμα καὶ διδάσκειν»

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' — ΤΟΜΟΣ 102

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

† ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ (1789 - 1941)

“ Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ,,

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 28-ΤΗΛ. 55-636

Η **έτησία συνδρομή** διά τὸ 1946 (ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου) ὄρισθη εἰς **δραχ. 15.000**,
 ἑξάμηνος **δραχ. 8.000**,
Παλαιοὶ Τόμοι Β' Περιόδου, μόνον ἀδελφοί, ἑκάστος **δραχ. 10.000**.
 (Οἱ ἐξαντλούμενοι ἀνατιμώνται)

Μετά τὸν θάνατον τοῦ **Νικολάου Παπαδοπούλου** (26 Ἰουνίου 1941) τὴν διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ἀνέλαβεν ὁ ἀκαδημαϊκὸς **ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ**, ἀρχισυντάκτης ἀπὸ τοῦ 1895.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΖΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ		Σελ.	Σελ.
ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ :			
Γιάννης Περγαλιῆς	127	Θέλετε νὰ μάθετε πῶς... φωτίζονται οἱ πόλεις ἄλλοτε καὶ τώρα ;	120
Γουφουνάκι (τὸ)	79	Ἱστορία (ἡ) τῆς Λενιώσ	84, 97
Εἰρήνη.	28	Κακὸς (ὁ) Βασιλιάς κ' ὁ καλὸς ψύλλος	121, 129
Ζέ-ζέ (τὸ)	47	Καλὰ Χριστούγεννα (εἰκὼνα)	38
Ἰσραήλ	103	Κεφαλή (ἡ) τοῦ Φάνου (μὲ 3 εἰκὼνες)	143
Καλὸ (τὸ) τοῦ κακοῦ	15	Κόκκινα ἀγά	114
Καλῶς σὰς βοήθα	3	ΜΑΥΡΟ (ΤΟ) ΒΕΛΟΣ : Μυθιστόρημα ὑπὸ Ροβέρτου Α. Στήβενσον (μὲ εἰκὼνες) εἰς δὶα τὰ φύλλα ἀπὸ τοῦ Ιου.	
Κυνηγοὶ μικροβίων	71	Μὴν κλαῖς .	93
Λάσκαρης καὶ Βλαχογιάννης	9	Μαΐκος (ὁ)	108
Νικόλαος (ὁ) Ποριάτης.	56	Νέα (τὰ) τοῦ 1945	11
Νίκος Ἐπισκοπόπουλος	115	Νέα (τὰ) τοῦ 1946	147
Παιδιά (τὰ) γειτονιάς	39	Ὅταν πρωτόγιννα δάσκαλος.	96, 104
Σκοπὸς (ὁ) τῆς παιδείας	63	Παιδιά ἀπ' ὄλο τὸν κόσμον (φωτογραφίαι)	61, 90, 101
Τέλλος Ἄγρας (μὲ 2 εἰκὼνες)	32	ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ : σὲ κάθε φύλλο ἀπὸ τοῦ Ιου.	
Χριστούγεννα 1945	139	Παίζουμε Καραγκιόζη .	108
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ : σὲ κάθε φύλλο ἀπὸ τοῦ Ιου μέχρι τοῦ τελευταίου.			
Ἀμέλεια (ἡ)	138	Παραμυθένια Χριστούγεννα	139
Ἀνατροφή	34	Πέντε κ' ἕνα	79
Ἀντίθεση συμφερόντων	85	Περιεχόμενα τῶν Τόμων	186
Ἀόρατες (οἱ) ἀλυσίδες	4, 18, 27, 67, 74, 80	Περιπέτεια (ἡ) μᾶς ψυφίνας (μὲ 2 εἰκὼνες)	94
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ :			
Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ Ἱστορικῶν κ' ἄλλων ἀνακριθειῶν	87	Πλάκα (ἡ)	27
Ἀποτελέσματα Διαγων. Εὐσήμεων 1943 καὶ 1944	111	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ : σὲ κάθε φύλλο ἀπὸ τοῦ Ιου	
Γράφοι καὶ σβήνω	42	Ποντικός (ὁ) μου	108
Διαβολάκος (ὁ) κ' ὁ χωριάτης.	23	ΠΡΟΣ Ὁ ΝΙΚΙΟΥ : Μυθιστόρημα ὑπὸ André Laurie (μὲ εἰκὼνες) εἰς δὶα τὰ φύλλα	
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ :			
303 Διαγωνισμὸς Ἀύσεων	10	Πῶς ἀποχαιρέτησαν τοὺς μακαρονάδες τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Δωδεκανήσου	119
43 Διαγωνισμὸς Ξεσπαθώματος	73	Πῶς ὁ Πάτ ἐφόρεσε τὸ «Βικτώρια κρός»	42
Διαγωνισμὸς πρὸς σύνθεσιν Πνευματικῶν Ἀσκήσεων διὰ τὸ 1945	19	ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ : σὲ κάθε φύλλο ἀπὸ τοῦ Ιου.	
Εἰκὼνες παιδιῶν ἐκ τοῦ φυσικοῦ	17, 43, 56, 64, 72, 113	Σκύλος (ὁ) ποῦ... τραγουδαί	58
Εἰκὼνες σκυλιῶν ἐκ τοῦ φυσικοῦ	24	Σχολεῖο (τὸ) τῶν παπαγάλων	129
ἘΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ. Ἰνδιάνικο παραμῦθι γιὰ μικρὰ παιδιά (μὲ εἰκὼνες) εἰς τὰ φυλ. 1 μέχρι τοῦ 15ου.			
Εἰρήνη	57	Τάσος Τασούλης	58, 66, 70
Ἐνα καλάθι ροδάκινα (κωμῶδία σὲ τρεῖς εἰκὼνες)	118, 123	Τραμπάλες	102
Ἐνας ἀπλὸς λογαριασμὸς	109	Φωνὲς ἀπὸ τὰ περασμένα	183
		Χερτωμένη	38
		ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ. Κάραβος (ὁ) κ' ἡ καραβίνα.	128

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Εγκριμένον υπό του Υπουργείου της Παιδείας ως ελεύθερον ανάγνωσμα δι' όλα εν γένει τα Σχολεία (1932).
Τιμηθέν δια του Αργυρού Μεταλλίου της Ακαδημίας Αθηνών (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ 1945:
Διά τους όκτώ μήνας (Μάιος-Δεκέμβριος)
Δρ. 1300. Κατά τετραμηνίαν Δρ. 700.
Τιμή φύλλου Δρ. 40.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΙ' ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Αποστολή: Προς το περιοδικόν «Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», δδός Π' Σκεπτε-
βίου, αριθ. 28 — Αθήνας.

ΓΕΓΡΩΤΗΣ ΤΟ 1879
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ († 1941)
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ { **ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΑΡΑΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ 1945
Εξαιρετικώς, επειδή αρχίζει τον Μάιον, θα περιλάβη φυλλάδια, δωδεκασέλιδα ή όκτοσελίδα, όκτώ μόνον μηνών.

Παλαιό Τόμοι, όσοι, τιμώνται από Δρ. 1500 έκαστος και άνω.—Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ κατά φύλ-
λον άποικτά προνόμια συνδρομητού λαμβάνων
ψευδώνυμον δι' όλον τό έτος επί πληρωμής Δρ. 200

Περίοδος I'. — Τόμος 1ος

Αθήναι, 5 Μαΐου 1945

Έτος 67ον. — Αριθ. 1

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Αν (του Kipling)	50	Δίπτυχα	30, 39, 57, 108	Σάν παραμύθι	3
Αναμονή	121	Είμαστε νέοι	19	Στόν Τέλλο "Αγχα	40
Βασιλοπούλα (ή) και τό πουλάκι	115	Καρποί	19	Τζιτζικας (δ) και τό τριζόνι	5
Βράβα	75	Λυπήσου μας Θεέ μου	108	Τραγούδι της γενιάς μας	55
Γάιδας και βράδι	127	Μολοίστρα (ή)	22	Τραγούδι (τό) του πεύκου	91
Δεστε λαοί	79	Νέο (τό) σχολείο	129	Φώς (τό) της τέχνης	47
Διάβρω	39	Οικοδόμος (δ)	182	Χριστούγεννα στο 1945	138

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο Τόμος ούτος περιέχει 100 εικόνες και κοσμήματα.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Κόκκινα Αύγα Διήγημα

Πόσον καιρό είχε να ιδη στο σπίτι τους κόκκινα αύγα ή "Ελλη! Ούτε και θυμόταν πιά καλά-καλά. Μα όχι, τό θυμόταν. Δέν ήταν τό χρόνο εκείνο που είχαν έρθει οι Γερμανοί στην Αθήνα; Ναι, τότε ήταν, εκείνες τίς ημέρες. Τώρα τά φερνε όλα στο νού της ή "Ελλη: Τό σπίτι ήταν άβάστατο. Τή μισή τους μέρα — κατή μισή τους νύχτα πολλές φορές — την περνούσαν στο καταφύγιο, γιατί κάθε τόσο οδρλιάζε ή σειρήνα. Ο μπαμπάς ούτε έρχόταν πιά καθόλου να τους δη, και μόνον που τηλεφωνούσε από τό Ναύσταθμο πώς ήταν καλά. Έστελνε δμως κάθε τόσο ένα ναύτη με γράμματα για τη μαμά και για την "Ελλη και για την Αθηνούλα και του; έλεγε. «Μή χάνετε τό θάρρος σας! Βαστάμε. Έμεις θα νικήσουμε από τέλος Μην ξεχνάτε, καρδιάς μου, πώς είστε Έλληνοπούλες!»

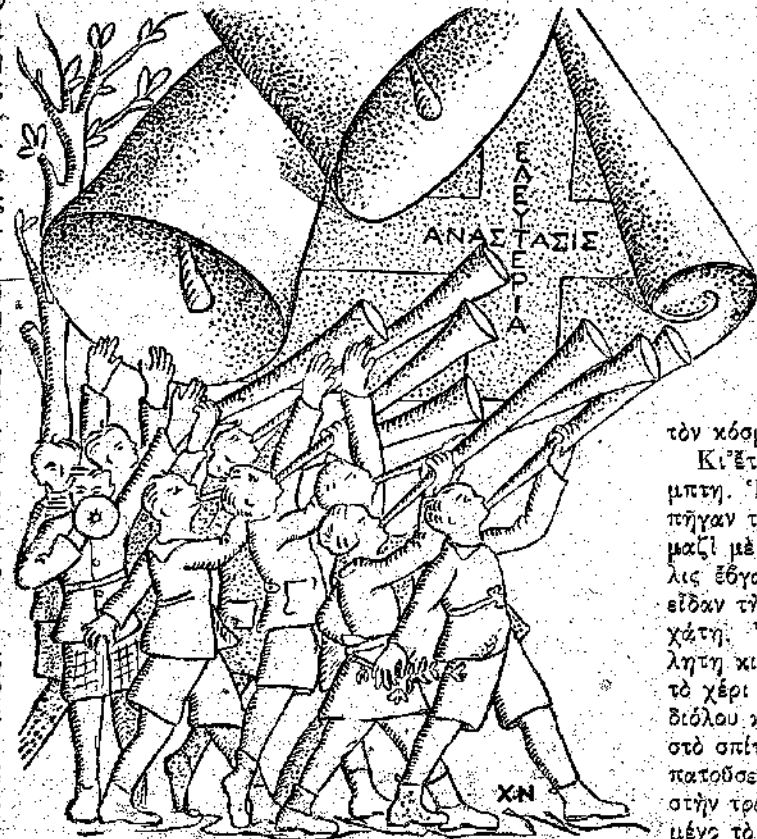
Και τό διάβαζε αυτό ή "Ελλη της Αθηνούλας που δέν ήξερε ακόμη να διαβάσει και της έλεγε, ότι αν μάθαινε ο μπαμπάς πώς κλαίει όταν ακούει σειρήνες, θα την έστελνε στους Ιταλούς, γιατί δέν θα την ήθελε για κόρη του.

Και ή "Ελλη ύστερα πήγαινε στην κουζίνα, όπου έβρισκε την κυρά "Αγγέλα με κάτι τόσα κόκκινα πρισμαμένα μάτια να λέει της Καλλιόπης:

— Ίβι, λαχτάρες! στη Δαμια λέει φτάσανε οι αντίχριστοι και όταν έρθουν, οδλοι θα μάς κάψουνε, που να τούσε κάψει ο Θεός!

Τότε ή "Ελλη έδειχνε τό γράμμα του μπαμπά κι' έλεγε:

— Ο μπαμπάς μου λέει πώς βαστάμε και πώς στο τέλος έμεις θα νικήσουμε. Και ο μπαμπάς μου ει-

ναι αξιοματικός και ξέρει καλύτερα απ' όλους!

Και βότερα έβγαине ή "Ελλη στο μπαλκόνι να ιδη τά Έγγλεζάκια που περνούσαν. Τους Αυστραλούς με τά μεγάλα καπέλλα και τους αεροπόρους με τά δικωχάκια τους, τόσο στραβά βαλμένα στο κεφάλι, που έλεγε πώς βαστιούνται και δέν πέφτουν.

Και τό άπόγευμα τίς έπαιρνε διαστικά-διαστικά ή μαμά ή ή Καλλιόπη και πήγαιναν για λίγο στην εκκλησία γιατί ήταν Μεγάλη Βδομάδα και είχε κάθε μέρα άχιλουθία. Και την "Ελλη την έπιανε ένας κόμπος στο λαιμό να βλέπει τη μαμά της να κλαίει δη την ώρα και να παρακαλή γονατιστή. Κι' όπου να γύριζε τό κεφάλι της δέν έβλεπε παρά κλαμμένα πρόσωπα και γονατισμένες γυναίκες. Και της έρχόταν κι' αυτής να κλάψει, μα τή στιγμή Ισα-Ισα που σφιγγόταν για να βγούν τά δάκρυα, τίς έπαιρνε ή μαμά αυτήν και την Αθηνούλα κι' έφευγαν γρήγορα γρήγορα, γιατί οι αντίχριστοι τόχαν τάμμα να έρχονται μόλις σουρούπωνε και να κατεβάσουν τον κόσμο στο καταφύγιο.

Κι' έτσι έφτασε ή Μεγάλη Πέμπτη. Η "Ελλη κι' ή Αθηνούλα πήγαν τό πρωί να μεταλάβουν μαζί με την Καλλιόπη, μα μόλις έβγαίναν από την εκκλησία είδαν τη μαμά να έρχεται τρεχάτη. Ήταν κλαμμένη κι' άμλλητη κι' έπιασε τίς κόρες της από τό χέρι χωρίς να τίς κοιτάξει διόλου και τίς πήγε σπίτι. Και στο σπίτι ήταν... ο μπαμπάς! Περπατούσε νευρικά επάνω κάτω στην τραπεζαρία κι' είχε σκυμμένο τό κεφάλι, μα μόλις είδε

τις κορούλες του φωτίστηκε το πρόσωπό του και τούς άνοιξε την άγκαλιά.

Η Άθηνούλα έβαλε τα ξεφωγητά κι' άρχισε να χοροπηδάει, με της Έλλης της ήρθαν δάκρυα στα μάτια κι' έσφιξε μόνο το μπαμπά της τόσο πολύ, που λίγο άκόμη θα τον έσκαζε. Και ο μπαμπάς γύρισε και κοίταξε τη μαμά και χαμογέλασαν κι' οι δύο τους. Κι' η Άθηνούλα, — μα τί μωρό που ήταν σι' αλήθεια και δεν έβλεπε πως ο μπαμπάς ήταν στενοχωρημένος — άρχισε να μιλάει, σαν ραπτομηχανή του Σίγγερ, δ-πως έλεγε η Καλλιόπη. "Αν είχε έρθει ο μπαμπάς για να περάσει τη Λαμπρή μαζί τους. Κι' αν θα της έπαιρνε μια λαμπάδα με χρυσά τέλια και θαλασσιές κορδέλλες. Κι' αν είχαν δώσει τους Γερμανούς και δεν θα ξαναχτυπούσαν πια οι σειρήνες. Κι' αν θάβραφαν κόκκινα αυγά κι' αν θ' άγόραζαν κι' ένα άσπρο άρνάκι.

Και ο μπαμπάς άπαντοδσε σ' όλα ταύτα — αλήθεια είχε μεγάλη ύπομονη ο μπαμπάς. "Οχι δεν θα περνοδσε τη Λαμπρή μαζί τους, γιατί είχε πολλή δουλειά και θάκανε Πάσχα με τους ναυτες του. Και για λαμπάδα θάδινε λεπτά της Άθηνούλας ν' αγοράσει την πιό ωραία που θάδρισκε. Και τούς Γερμανούς τούς Γερμανούς τούς χτυπούσαν γερά και μια μέρα θα τούς έδιωχαν ολότελα. Και το άσπρο άρνάκι θα τθπαίρναν του χρόνου, μα τα κόκκινα αυγά θα τάβραφαν όπωσδήποτε.

— Τι λές! τον έκοψε η μαμά. Αυγά είναι για να βάψω σήμερα!

— Ναί, έκανε ο μπαμπάς, και της έδαλε το χέρι στον ώμο. Θα τα θάψεις, για το καλό.

Κι' έτοι θάφτηκαν τα κόκκινα αυγά. Δεν πήγαν, βπως τ' άλλα χρόνια, να τα φωνίσουν ο μπαμπάς με τη μαμά. "Εστάλληκε διαστικά η κυρά Άγγέλα, που δ,τι είχε έρθει — "Ίδὶ καπετάνιο μου, πλωκώσανε οι άντιχριστοι — να πάρει δυο-δυο κι' όπου βρει δέκα αυγά κι' ένα χαρτί μπυγιά. Και γύρισε πίσω βστερα από μια ώρα καταϊδρωμένη. — «Καλέ κυρά μου, θα λωλαθώ, όλα τα κρύψανε κιάλας οι θεομπαίχτες!»

Και μαζεύτηκαν όλοι στην κουζίνα κι' άρχισαν να θάφουν τ' αυγά. Και θέλησε να θάψει κι' ο μπαμπάς ένα για το γούρι, μα μόλις τθρριξε μέσα, κράκ! έσπασε, και η μαμά άρχισε να γελάει μ' όλα τα δάκρυά της, κι' εκεί μέσ' απη μέση, άκούστηκαν οι σειρήνες! Μα ο μπαμπάς δεν τις άφησε να κουνήσουν διόλου!

— Έννοια σας και φυλάγονται

να ρίξουν στην Άθήνα, ειπε και χαμογέλασε λίγο περιεργα.

Ο ίδιος όμως άνέθηκε στην παράτα και κατέθηκε σε λίγο κι' είχε σουφρωμένα φρύδια και ειπε στη μαμά πως πρέπει να φύγει άμέσως. Φίλησε διαστικά την Άθηνούλα και την Έλλη κι' από τη σκάλα που κατέβαινε τούς πέταξε άλλο ένα φιλάκι. Κι' από τότε έτοι τον φέρνει πάντα στο μυαλό της η Έλλη τον μπαμπά της: Να σηκώνει το κεφάλι του εκεί που κατέβαινε τη σκάλα και να της πετάει ένα φιλι! Περιεργο αλήθεια! Η τελευταία φορά που έδρε τον μπαμπά της, ήταν όταν έβραφαν για τελευταία φορά κόκκινα αυγά.

Γιατί βστερα πια δεν ξανάβραφαν. Τον πρώτο χρόνο μάλιστα όχι κόκκινα, μα ούτε άσπρα αυγά δεν βρίσκονταν πουθενά για να φάνε. Μόνο πότε-πότε έρχονταν η κυρά Άγγέλα κι' έβγαζε κρυφά ένα δυο άγουλάκια και τάδινε της μαμάς.

— Στον κόρφο μου τάκρυφα για να μη μου τα βροδνε. Κι' εκείνοι οι καρμπινιέρδοι χειρότεροι είναι από τις άλλοι!

Κι' βστερα έβγερνε το κεφάλι και ρωτούσε έμπιστευτικά τη μαμά:

— Δέ μου λές, κυρά μου, έχεις κανένα μήνυμα από τον καπετάνιο; Πώς πάνε τα πράματα; Θα ξεκουμπισοδνε να φύγουμε γλήγορις αέντιχριστοι;

— "Οχι, έλεγε η μαμά. Δεν είχε κανένα μήνυμα. Μα τα πράματα πάνε καλά. Μόνο ύπομονη πρέπει να κάνουμε.

— "Αχ, άνεστέναζε η κυρά Άγγέλα. Υπόμονη, παιδάκι μου! Που μάς καταντήσανε να τρώμε χαρούπια σαν τσοι χοίροι, που να τσοι κάψει ο Θεός!

Και κάθε βράδυ η μαμά κι' η Έλλη κι' η Άθηνούλα κάθονταν με τ' αυτί κολλημένο στο ραδιόφωνο για να ακούσουν μήπως στείλει κανένα μήνυμα ο μπαμπάς. Και πότε-πότε η Έλλη στεκόταν στην πόρτα της εισόδου και φύλαγε παραούλι μήν τύχει κι' άνέβραταν τη σκάλα οι βαρειές μπότες του Γερμανού του άπάνω πατώματος. Συλλογίζοταν καιμιά φορά

η Έλλη, πως αν έδινε τώρα το μήνυμα ο μπαμπάς εκείνη δεν θα τον άκουγε, άλλα έμενε εκεί γιατί ήταν Έλληνοπούλα και είχε χρέος να φυλάξει τη μητέρα της και την αδερφή της.

Και μια Μεγάλη Πέμπτη βράδυ, μόλις είχαν γυρίσει από τα Δώδεκα Έδαγγέλια, νάτο το μήνυμα: "Ο Χρήστος, ο πατέρας της Έλλης και της Άθηνούλας, φιλάει θερμά τη γυναίκα του και τα παιδιά του και τούς εδχεται καλό Πάσχα!"

Καλέ τί ήταν εκείνο που έπαθε η μαμά! Άρχισε να κλαίει και να γελάει και ν' άγκαλιάζει τις κορούλες της και να λέει:

— Άκουσε Έλλη μου, άκουσε Άθηνούλα; Ο μπαμπάς σας είναι καλά και μάς εδχεται καλό Πάσχα. Δόξα σοι ο Θεός! Σ' ευχαριστώ, Μεγαλόχαρη μου, που τον φύλαξες!

— "Οστε λοιπόν θα θάψουμε κόκκινα αυγά! φώναζε η Άθηνούλα.

Μα τότε η μαμά ξαφνικά σοβάρησε.

— "Οχι, παιδί μου, ειπε. Κόκκινα αυγά δεν θα θάψουμε γιατί είμαστε σκλάβοι. Όταν με το καλό ελευθερωδουμε, δταν γυρίσει πίσω ο μπαμπάς σου, τότε θα θάψουμε τα κόκκινα αυγά. Τότε θα γιορτάσομε άληθινή Άνάσταση.

(Το τέλος στο έρχόμενο)
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

(Στη μικρούλα "Ανυ Καστοπόλου)

"Άκουσε και συ το ποίημα, "Ανυ, χρυσή παιδούλα, σαν παραμύθι που μιλάει για μια βασιλοπούλα.

Που τη σλαβόνουν δράκοι και στοιχειά κι' από σπηλιό τη σέβουν σε σπηλιό.

Με τα χέρια σφιχτά - σφιχτά δεμένα, τα πόδια της σκουμένα, ματωμένα.

"Απ' τα βουνία, τα τραχειά, άγρηφόρια, και το κομμά της πονεμένο απ' τ' άγριοβόρια.

Και στέφοντας σ' άνάβλεφα στην άκη, οτά γλυκά σου ματάκια μ' ένα δάκρυ.

Γιατί, η άδωά σου είχε αίσθανθει ψυχούλα, ποιά ήταν εκείνη η ωραία Βασιλοπούλα,

Που τη λατρεύεις σαν την Παναγιά, κι' οι δράκοι ποιοι, και ποιά ήταν τα στοιχειά.

Μα μη λυπάσαι!,, γιατί δέ θ' άργήσω, το τέλος του παραμυθιού να σου ίσορήσω.

Και να σου πώ ποιά Βασιλοπούλα άνοκώνει τούς δράκους, τα στοιχειά και τη λυγρόνα.

Θάνα μια μέρα γοργινή. Οι καρπάνες χαμόδυνες θα ήχοδν από παντού.

Κι' άνάμυχοι οι ψαλμοί με τούς παϊάνες θα θυφώνονται ως το θρόνο του Θεού.

ΣΠΗΡΗΣ ΕΚΙΠΗΣ

(Από τη νέα Συλλογή "Μέσ' απ' τα τέχνη")

ΑΘΗΝΑΙΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΚΑΛΩΣ ΣΑΣ ΒΡΗΚΑΙ..

ΣΤΕΡ' από την τελευταία μου επιστολή, μια επιστολή που δεν τη διάβασατε, γιατί δεν πρόφτασε και να τυπωθθ το στοιχειοθετημένο φυλλάδιο του Ιουλίου — φεβήθηκα πως δάθα σας έγραφα άλλη. Τα πράματα πήγαιναν τόσο άσχημα κι' οι κίνδυνοι ζωής και περιουσίας, στην όδον Ευριπίδου και σχεδόν παντού, μεγάλωναν τόσο από μέρα σε μέρα!..

Αλλά δεν το θέλησε ο Πικντοδύναμος. "Αν έχασα δ,τι είχα και δεν είχα, γλώττωσα τουλάχιστο το πετοί μου, σκεπασμένο όπωσδήποτε με τ' άπαραίτητα ρούχα. Και σήμερα, που κατορθώνει κι' η «Διάπλασις» να ξαναβγθθ καθαματ, μπροστά σ' ένα τραπέζι με χαρά — κι' είναι μια τόσο ωραία, γαλανή, άνοιξιάτικη μέρα! — πιάνω μια πέννα και σας γράφω. "Αδιάφορα αν και το τραπέζι, κι' η πέννα, και το χαρτί, και το καλαμάρι, κι' όλα σχεδόν γύρω μου είναι ένα, θανεικά ή χαρισμένα από καλούς φίλους. Σιγά-σιγά θα ξανακάμω και δικά μου. Είμαι καλά στην όγειά μου, μπορώ να έργάζομαι, να κερδίζω τη ζωή μου, κι' ελπίζω να ζήσω δυα χρόνια μου μένου άνάμα — όχι βέβαια πολλά, άλλ' άρκετά ίσως για ναχω την ετύχια να σας γράφω μια φορά την εβδομάδα, δσον καιρό οι μεγαλύτεροι τουλάχιστο από σας, θα έβασατε Διαπλαστούλα... Τώρα θα σας διηγθθω τη μεγάλη μου περιπέτεια, που δεν θα την ξέρετε παρά άκρες-μέσες. Κατοικούσα σαράντα ολόκερα χρόνια, στο άπάνω πάτωμα του Ιστορικού εκείνου σπιτιού της όδου Ευριπίδου 42, όπου, στο κάτω, ήταν και τα πολυσόχνηστα γραφεία της «Διαπλάσεως». Δίγες ημέρες μετά την έκρηξη του κινήματος, το σπίτι αυτό, που θρέθηκε «έν μέσω δύο πυρών», άρχισε να γίνεται άκτοίχητο. Το τράνταζαν και τού έσπαζαν τα τζάμια οι άνατινάξεις άλλων σπιτιών της γειτονιάς, κι' οι όλμοι, που τυχαία ή σκόπιμα το χτυπούσαν, τού άνοιγαν μεγάλες τρύπες στην πρόσοψη. Από στιγμή σε στιγμή κινδύνευε να πάρη

φωτιά ή να γκαρεμοτθ. Οι ένοικοι όλοι, κι' η όηρηρέτρια ακόμα, το είχαν έγκαταλείψει. Δεν μέναμε παρά η αδελφή μου, εγώ, κι' ο φίλος και πατριώτης μου Μαρίνος Σιγοδρος — ο πολύ γνωστός σας λόγιος και ποιητής — που τον φιλοξενούσα εκείνες τις ημέρες, γιατί στο σπίτι του, στην Κυψέλη, ήταν φόδος να τον πάρουν δημρό. Στις 16 του Δεκέμβρη φτάσαμε στο άπροχώρητο κι' αποφασίσαμε να φύγουμε και μεις, τελευταίοι. Που θα πηγαίναμε; Δεν ξέραμε καλά, μα κάπου θα θρίσκάμε ένα φιλικό ή συγγενικό σπίτι, μακριά από τη ζώνη του πυρός, να μάς δώσο προσωρινό άσυλο. Κι' έπειδή ελπίζαμε πως άργότερα θα μπορούσαμε να γυρίσομε στο σπίτι μας και να πάρουμε τουλάχιστο τα πράγματά μας, φύγαμε προς το θράδυ της ημέρας εκείνης μ' δ,τι σχεδόν φορούσαμε και με δυο σάκκου δπου είχαμε βάλει κάμποσα τρόφιμα. "Αλλά δταν θήγαμε, πυροβολούσαν ακόμα από παντού, και καταφύγαμε στο δίπλανό μας ξενοδοχείο για να περάσομε τη νύχτα. "Εκει, από διάφορους ύποπτους κράτους καταλάβαμε πως έτοιμάζονταν να ναντινάξουν με δυναμίτη το άντικρινό σπίτι. Φοβηθήκαμε, φωνάξαμε βοήθεια. Μας έδωσαν καιρό ένα λεπτό της ώρας να φύγουμε. Μεσάνυχτα πια, δλασκέτεινα, ξεκινήσαμε. "Αλλά μέσα στην παραζάλη, άφησαμε τούς σάκκου με τα τρόφιμα στο ξενοδοχείο, κι' εγώ — τι μπαστούνι μου. Καταφύγαμε στην έκκλησιόά του Αγίου Δημητρίου, όπου, μαζί με πολλούς άλλους, διανυκτερεύσαμε άγρυπνοι, κι' εγώ — τι δεδήλωση! — καθισμένος στο δεσποτικό θρόνο. Και το πρωί, αφού κάναμε διάφορα συμβούλια περι του πρακτέου, ξεκινήσαμε πάλι για το σπίτι μιας έξα δέλφης του Σιγοδρου και στενης μας φίλης, της Άσπασίας Σουμάκη, που έμενε όδδς Σουλίου αρ. 2.

Τι τραβήξαμε ως να φτάσομε, από την όδον Αγίου Δημητρίου, ως την όδον Ζωοδόχου Πηγής, κι' από κει να πάρουμε τα στενά και να χωθοδμε στο σπίτι της φίλης μας! "Από παντού πυροβολούσαν, και κάθε τόσο μας σταματούσαν χωροφύλακες, ρωτώντας ποιοι είμαστε και που πηγαίναμε. Οι περισσότεροι μάς έπίστευαν — ίσως και να μάς γνώριζαν — και μάς άφιναν: «περάστε!» "Ενας άξιωματικός όμως, πολύ δόσπιστος, στην όδον Πανεπιστημίου, μάς ζήτησε ταυτότητες, κι' να μη μάς στείλη στη φυλακή. Οι συνοδοί μου είχαμε, εγώ δχι. "Εδτυχώς ο Μαρ-

νος Σιγοδρος, δταν φεύγαμε από το σπίτι, είχε χάσει στην τσέπη του παλτόδ του, το πρώτο αντίτυπο του νέου άκυκλοφόρητου τότε άκόμα διβλιού μου «Άθανασία κι' άλλα 24 διηγήματα», με μια μεγάλη κι' ωραία εικόνα μου στο ξώφυλλο. "Ίδου ή ταυτότης του κ. Ξενοπούλου!» ειπε ο Μαρίνος Σιγοδρος, θγάζοντας και δείχνοντας στον άξιωματικό το διβλιο. «Α!» έκαμε αυτός, ρίχνοντας ματιές στην εικόνα και σεμένα. Και σε λίγο, σχεδόν με σεβασμό: «Περάστε». "Ετσι, το νέο μου διβλιο άντικατέστησε την ταυτότητα που δεν είχα, και με γλώττωσε από μια κράτηση που μπορούσε ναχε για μένα τις πιό δυσάρεστες συνέπειες. Ποιός να μου θλεγε...

"Όταν έπιτέλους άράξαμε στην όδον Σουλίου, μου έκαρ' έντύπωση και μανάκοψισε η άσυνείθιστη για ένα κάτακο της όδου Ευριπίδου έρημιτιά, ήσυχία, γαλήνη και ασφάλεια της γειτονιάς εκείνης. "Αλλά σε λίγο άρχισαν κι' εκεί τα μπάμμπου. "Αδύνατο να βγοδμε, να επικοινωνήσομε με το σπίτι όπου είχαμε αφήσει τα ύπάρχοντά μας! Κι' δταν ελευθερωθήκαν επιτέλους οι δρόμοι και μπορούσαμε, ήταν πια άργά: από το πολύπαθο σπίτι της όδου Ευριπίδου δεν έμενε παρά τό... οικόπεδο. Τθ είχαν λεηλατήθει — οι έπαναστάτες; άλλοι κακοποιοί κι' άρπαγες; δεν ξέρω — και τού είχαν θάλει φωτιά. "Ετσι χάθησαν τα πάντα, χωρίς να γλυτώση οδ' ένα κουρέλι, οδ' ένα χαρτάκι! Ρούχα, χαλιά, στρώματα, στρωσίδια, σκεύη, εικόνες, ρολόγια, μικροπράγματα, τα έκλεψαν. Μεγάλα έπιπλα, διβλια, χειρόγραφα — άχρηστα για τούς κλέφτες — έγιναν στάχτη. Την ίδια, φυσικά, τύχη είχαν κι' δυα ήταν κάτω, στα γραφεία της «Διαπλάσεως» που τα θεωρούσα σά δικά μου. Κι' έτοι έμεινα χωρίς τίποτα — άστεγος, άπορος, γυμνός, — μ' δ,τι φορούσα την ώρα της φυγής μου, που βστερα είδα πως ήταν τραγική. Γιατί, καθώς είπα, φεύγοντας, είχα την έλπίδα πως θα έβγαζόριζα κάποτε και θα ξανάβρισκα...

Και τώρα — θα με ρωτήσετε — πως έκαμα, πως ξήσο δλον αυτόν τον καιρό; πάντε σχεδόν μήνες, και πως ζω άκόμα και σας γράφω; "Αλλ' αυτά θα σας τα πώ στο έρχόμενο, για να ίδθτε πως κάθε κακό έχει και το καλό του... Σήμερα δεν έχω πια τόπο παρά μόνο για να σας ευχθθω χαρούμενο Πάσχα, Χριστός Άνάστη και του χρόνου.

Σας άσπάζομαι ΠΑΙΔΩΝ

ΟΙ ΑΟΡΑΤΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

"Όταν ακούω ή βλέπω Έλλη- νόπουλο να μην ξέρει κολύμπι, με πιάνουν τα νεύρα μου. Σ' έναν τόπο που τον περιζώνει απ' όλες τις μεριές ή θάλασσα—και τι θά- λασσα! ή πιο ωραία κι ή πιο γαλάζια θάλασσα του κόσμου τη βλέπεις και νομίζεις, ότι σε παρα- καλάει να γδυθής και να πέσεις μέσα!— δε θάρρησε να βολισκε- ται κανείς που, να μην ξέρη να κολυμπάει. Και τους γονείς που μπορούσαν να μάθουν τα παιδιά τους κολύμπι, και δεν ταμάθαν, θάρρησε να τους πάρη κανείς και να τους στείλη εκεί κάπου στα βόρεια σύνορα της δυτικής Κίνας, που απέχουν απ' την πλησιέστερη αερογναμία όσο περίπου απέχει ή Αθήνα απ' την Πετρούπολη.

Κι είναι τόσο εύκολο να μάθη κανείς κολύμπι! Έγώ ο ίδιος εί- μονα πολύ μικρός και δε θυμά- μαι πιά πώς έμαθα, έχω δη όμως πάρα πολλούς να μαθαίνουν, άλλοι με φελλούς, άλλοι με κολοκύθες, κι άλλοι πάλι χωρίς τίποτα, έτσι, βλέποντας τους άλλους να κολυμ- πούν. Όπως όμως και σε τόσα άλλα, έτσι και στο κολύμπι, ο κα- λύτερος δάσκαλος φαίνεται ότι εί- ναι το φιλότιμο. Μία φορά, στη Βάρκιζα, ένας φίλος μου φώναξε το γυό του, που ήταν επτά χρονώ, και του έπεσε μπροστά σε δλους:

— "Αν δε μάθης ως το βράδυ να κολυμπάς, θα χάσω όλη την καλή ιδέα που έχω για σένα!

Σε λίγες ώρες τ' άγοράκι ήρθε και μάς βρήκε, ήλιοψημένο, άχτέ- νιστο και περήφανο σαν πειρα- τής, για να μάς αναγγείλη ότι κα- τόρθωσε και προχωρούσε πάνω στο νερό, χωρίς ν' άκουμπή στην άμμο ούτε τα χέρια του, ούτε τα πόδια του.

* * *

Αλήθεια, γιατί ο φελλός δε βουλιάζει;

Δεν είναι βέβαια δύσκολο να απαντήσει κανείς σ' αυτή την ερώτηση, θέλει όμως λίγη προσο- χή για να διατυπώσει κανείς την απάντησή του έτσι, ώστε να μη χωράη καμιά αντίρρηση. Γιατί αν πητε αυτό που λένε όλοι, ότι ο φελλός είναι ελαφρότερος από το νερό, ένας ακριβολόγος θα σάς αντιδείξη ότι μισή όκτα φελ- λός είναι βέβαια βαρύτερος από εκατό δράμια νερό, κι όμως πάλι δε βουλιάζει, ούτε μέσα σ' αυτά τα εκατό δράμια νερό.

Η σωστή απάντηση δεν ανα- φέρεται μόνο στο βάρος, αλλά και στον όγκο που αντίστοιχεί στο βάρος αυτό. Ξέρετε βέβαια όλοι τι θα πη όγκος. Είναι ο τό-πος που πιάνει ένα σώμα μέσα στο χώρο. Για να μετρήσουμε έναν όγκο, μεταχειρίζομαστε για μονάδα το κυβικό μέτρο. Λέμε π. χ. ότι για να χτίσουμε ένα σπίτι χρειαζόμαστε τόσα κυβικά μέτρα πέτρες και τόσα κυβικά μέτρα ξυ- λεία. Κι ένα σώμα επιπλέει στο νερό, όταν ένα κυβικό μέτρο απ' αυτό το σώμα ζυγίζει λιγότερο απ' ότι ζυγίζει ένα κυβικό μέτρο νερό.

Αν πάρω και ζυγίσω ένα κυ- βικό μέτρο φελλό, θα βρω περί- που 250 χιλιόγραμμα. Ένα κυβι- κό μέτρο νερό ζυγίζει όμως έναν τόννο, δηλαδή χίλια χιλιόγραμμα. Αυτός, και μόνο αυτός είναι ο λό- γος για τον όποιον ο φελλός δε βουλιάζει, όσο βαρύτες κι αν είναι. Γιατί όσο βαρύτες κι είναι, ζυγίζει πάντοτε λιγότερο απ' ότι θα ζυ- γίσει ο ίδιος όγκος από νερό.

Το σίδηρο όμως βουλιάζει στο νερό, γιατί ένα κυβικό μέτρο σί- δερο ζυγίζει περίπου επτάμιση τόν- νους, δηλαδή επτάμιση φορές πε- ρισσότερο από ένα κυβικό μέτρο νερό. Αυτό, το βιβλίο της Φυσικής σας το λέει κάπως αλλιώς. Λέει: το **ειδικό βάρος** του σιδήρου είναι επτάμιση τόννοι για κάθε κυβικό μέτρο. Το ειδικό βάρος του φελ- λού είναι διακόσια πενήντα χιλιό- γραμμα για κάθε κυβικό μέτρο. Και το ειδικό βάρος του νερού εί- ναι ένας τόννος, δηλαδή χίλια χι- λιόγραμμα, για κάθε κυβικό μέ- τρο. Και χίλια χιλιόγραμμα είναι περίπου 780 όκταδες, δηλαδή όσο περίπου ζυγίζουν δεκατέσσερες καλοθερμμένοι άντρες.

Για ν' αποστομάσουμε λοιπόν τον ακριβολόγο που θέλησε να μάς μπλέξη με τις όκταδες και τα δράμια, θα του μιλήσουμε τη γλώ- σα της Φυσικής και θα του πούμε:

— Κύριε, ο φελλός δε βουλιάζει γιατί το ειδικό του βάρος είναι μικρότερο απ' το ειδικό βάρος του νερού, δηλαδή μικρότερο από έναν τόννο για κάθε κυβικό μέτρο.

* * *

Αν ρίξουμε μία ματιά γύρω μας, θα δούμε διάφορα σώματα πουχουν το κάθε ένα και διαφο- ρετικό ειδικό βάρος. Θα δούμε π.χ. τη θάλασσα με ένα ειδικό βάρος ίσο περίπου με το ειδικό βάρος του γλυκού νερού— όχι ακριβώς ίσο, γιατί στη θάλασσα βρίσκον-

ται διαλυμένες μεγάλες ποσό- τητες από άλατι, κι αυτό αυξάνει λίγο το ειδικό βάρος— θα δούμε το χώμα με μεγαλύτερο ειδικό βά- ρος, κι ακόμα μεγαλύτερο ειδικό βάρος θα βρούμε στις πέτρες και στους βράχους. Αν μπορούσαμε μάλιστα να δούμε και στο έσωτε- ρικό αυτής της μεγάλης σφαίρας που λέγεται Γη, θα βλέπαμε εκεί σώματα με πολύ μεγαλύτερο ειδικό βάρος, γιατί το έσωτερικό της σφαίρας αυτής είναι γεμάτο από τεράστιες ποσότητες μετάλλων, σίδηρο και νικέλ.

Κανείς βέβαια δεν έχει προχω- ρήσει ποτέ ως τώρα στο έσωτερικό της γης, πέρα από ένα πολύ μικρό βάθος, ένα βάθος αλωσιόλου α- σήμαντο αν το συγκρίνη κανείς με την ακτίνα της γήινης σφαίρας, που είναι περίπου 6370 χιλιόμε- τρα. Αυτό όμως δε σημαίνει τί- ποτε οι γεωλόγοι είναι πολύ κα- λά κατατοπισμένοι σε πολλά ζη- τήματα που άφορούν αυτό το έ- σωτερικό. Έτσι π. χ. υπολόγισαν κάσες μπορεί να είναι οι ποσότη- τες των μετάλλων που αποτελούν τον πυρήνα της γης, κι ύστερα από μια μεγάλη σειρά υπολογι- σμών μάς είπαν ότι, αν μπορού-σαμε να ανακατέψουμε όλα τα όλικα που αποτελούν τον πλανή- τη μας, από το κέντρο του ως την επιφάνεια, και να οχηματί- σουμε έτσι ένα έντελως **δμοιόμορ- φο** μίγμα, το μίγμα αυτό θα είχε ειδικό βάρος πεντέμιση περίπου τόννους για κάθε κυβικό μέτρο.

Η πληροφορία αυτή για το μέ- σον όρο του ειδικού βάρους της γης— ή για το **μέσο ειδικό βά- ρος** της γης, όπως το λέει ή Φυ- σική— είναι εξαιρετικά πολύτι- μη, γιατί μάς επιτρέπει να υπολο- γίσουμε άμσως το **συνολικό βά- ρος** του πλανήτη μας. Να την ζυ- γίσουμε τη γη άλόκληρη, είναι βέ- βαια αλωσιόλου αδύνατο. Ξέρου- με όμως από τη γεωμετρία ότι μια σφαίρα που έχει ακτίνα 6370 χι- λιόμετρα, έχει όγκο— πάρτε άνα- πνοή:— 1 082 841 000 000 000 000 000 κυβικά μέτρα, δηλαδή κάτι παραπάνω από ένα εξάκις εκατομύ- μριο κυβικά μέτρα. Κι αν το κάθε ένα απ' αυτά τα κυβικά μέτρα ζυ- γίζει πεντέμιση τόννους, τότε βέ- βαια όλη ή γη ζυγίζει— πάρτε πάλι μια βαθιά άναπνοή:— 5 950 000 000 000 000 000 000 τόννους, δη- λαδή σχεδόν έξη εξάκις εκατομύ- ρια τόννους!

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓ. Θ. ΚΑΚΡΙΑΣ

Ο ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΙΖΟΝΙ

Στη γη, ποτέ ή ποίηση δεν πεθαίνει. Σα χάνονται απ' τη ζεστή τή πουλιά, Φωνή απ' τους φράχτες μέσ' στη σιγαλιά, Πάνω από άγρο κωδέριστο, άνεβαίνει

Τού τίτλικα ή φωνή, που άρχοντας μπαίνει. Μέσ' στην καλοκαιριάτικη χαρά, Γιορτή... Κι' αν κουρασθεί καμιά φορά Κάτω απ' τη χλόη άνάπαση χορταίνει.

Ποτέ στον κόσμο δεν πεθαίνει ή ποίηση... Στο έρημο βράδυ του χειμώνα ή παγωνιά Τη σιγή ύφαινει, κι' ή ζεστή θα ήχησει

Φωνή του τριζονού απ' τη γωνιά, Κι' ή σκέψη ακούει, φασαρίες, ή ναρκωμένη Τό τίτλικα σε ράχη ήλιόλουστη.

(Μετάφραση)

ΡΟΖΕΛΑΝΤΙΑ

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΕΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ (*) ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΡΟΒΕΡΤΟΥ Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠ' ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΒΕΤΑΣ Σ. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τζών— "Αμνι— "Ολ

Έν' άπόγευμα, την περασμένη ά- νοίξη, ή καμπάνα του φρουρίου του Μόντ Χάουζ, στο Τένσιταλ, άκούστηκε να χτυπάη σε μία άσυνήθιστη ώρα.

Από όλες τις μεριές, από τό δά- σος, από τα χωράφια, και πλάι από το πατάμι, οι άνθρωποι άφιναν τη δουλειά τους, και τρέχανε στο μέρος που άκούγεται ή καμπάνα. Στο χω- ριουδάκι του Τένσιταλ μία ομάδα από φτωχούς χωριάτες στεκόταν και άπορούσε για τό παράξενο.

Τό Τένσιταλ έκαίνο τον καιρό που βασίλευε ο Βασιλιάς Έρρίκος ο ΣΤ' είχε την ίδια όψη σαν και σήμερα.

Καμμία εικοσαριά ξύλινα σπίντια ήταν σκορπισμένα σε μία πράσινη κοιλάδα, που άνέβαινε από τό πο- τάμι. Προς τα κάτω ο δρόμος δια- σταυρωνόταν με μία γέφυρα, κι' άνε- βαινοντας από την άλλη μεριά, χαι- νόταν στις άρχες του δάσους, φτά- νοντας ως τό Μόντ Χάουζ, κι' ακόμα πιο μακριά, ως τό Μοναστήρι του Χόλυγουτ.

Στη μέση του χωριού, ερισκόταν ή έκκλησία άνάμεσα σε ψηλά δέν-

(*) Είναι από τον εμφύλιο πόλεμο που έγινε στην Αγγλία κατά τον ΙΕ' αιώνα κι' ονομάζεται «πόλεμος των Δύο Ρόδων». Άρχισε όταν έβασίλευε ο Έρρίκος ΣΤ' (1422—1411) που ήταν κι' ή άφορμή, ύστερ' από την άτυχη έκστρατεία του κατά της Γαλλίας, και τελείωσε όταν άνέβηκε στο θρόνο ο διάδοχός του Έρρίκος Ζ', με την άπο- φασιστική μάχη, στο Μπασγορθ.— Β.Σ.Π.

τρα. Από όλα τα μέρη ή τοποθεσία τριγυριζόταν από καταπράσινες φτε- λιές και από θαλασινιές του δάσους.

Κοντά στη γέφυρα ήταν ένας πέ- τρινος σταυρός πάνω σ' ένα βουνα- λάκι.

Έδώ είχαν μαζευτή— πέντε-έξη γυναίκες κι' ένας ψηλός άντρας με κοκκινωπή μπλούζα— και συζητού- σανε ζωηρά γιατί εσήμαινε, άραγε, ή καμπάνα.

Ένας ταχυδρόμος είχε περάσει από τό χωριό μία ώρα πριν, και ή- πτε ένα ποτήρι μύρα χωρίς να ξε- παζέψει, γιατί είχε βιαστική άπο- στολή. Αλλά δεν ήξερε ούτε αυτός τί συνέβαινε, έφερε μονάχα σφραγι- σμένα γράμματα από τον Σέρ Ντά- νιελ Μπράκλεϊ για τον Σέρ Όλιβερ Ότς, τον εφημέριο που φύλαγε τό Μόντ Χάουζ κατά την άπουσία του Άφέντη.

Σάφνου άκούστηκε τό ποδοβολητό άλόγου, κι' άμέσως από την άκρη του δάσους και πάνω στη γέφυρα που άντηχούσε, φάνηκε νάρχεται καθάλλα ο νεαρός Ρίχαρτ Σέλτον, ο προστατευόμενος του Σέρ Ντάνιελ.

Αυτός επί τέλους θα ήξερε κάτι. Τόν χαιρετήσανε και τόν παρακαλέ- σανε να τους εξηγήση. Εκείνος κρά- τησε πρόθυμα τα ήγια του άλόγου του— ήταν ένας νέος δέκαοχτώ χρο- νών, ήλιοκαμένος, με γκριζά μάτια, με ζακέτα από δέρμα έλαφιού με μαύρο βελουδένιο γιακά, πράσινη κουκούλα στο κεφάλι, και με ένα σιδερένιο τόξο στη πλάτη. Ο ταχυ- δρόμος, φαίνεται, είχε φέρει σπου-

δαία νέα. Θα γινόταν μάχη. Ο Σέρ Ντάνιελ διάταξε όσους μπορούσαν να ρίχνουν τόξο ή να μεταχειρίζον- ται πέλεκυ, να πάνε τό γρηγορότερο στο Κέττλεϋ, γιατί αλλιώς θα τόν δυσχερούσαν σοβαρά. Αλλά με ποιόν θα πολέμουσαν ή που θα γι- νόταν ή μάχη, ο Ντίκ δεν ήξερε τί- ποτα. Ο Σέρ Όλιβερ θάρχόταν σε λίγο ο ίδιος και ο Μπέννετ Χάτς ήταν κιόλας όπλισμένοι, γιατί αυ- τός θα δόγησασε την ομάδα.

— Αυτό είναι καταστροφή για τόν καλό μας τόπο, είπε μία γυ- ναίκα. Και πρότεσε:

— Αν οι βαρβάροι κάνουν όλη την ώρα πολέμους, οι χωριάτες θα παι- νάσουν.

— Μπα! είπε ο Ντίκ, όποιος πάει μαζί του θα παίρνει έξη πέννες την ημέρα και οι τοξότες δώδεκα πέν- νες.

— Αν ζήσουν, ξανάπη ή γυναίκα, μπορεί να γίνη αυτό. Μ' αν τύχη και πεθάνουν τότε τί γίνεται;

— Δε μπορεί να θροδν καλλίτερο θάνατο παρά πεθαίνοντας για τόν άρχοντα του τόπου τους, είπε ο Ντίκ.

— Δεν ξέρω έγώ κανέναν άρχοντα του τόπου μου, είπε ο άνθρωπος με την κοκκινωπή μπλούζα. «Ακούθη- θησα τούς Βάσιγκαμς. Πολέμησαμε και νικήσαμε. Είναι δυό χρόνια από τότε ως τη γιορτή της Υπαπαντής. Και τώρα πρέπει να πάω με τόν Μπράκλεϊ!» Έτσι λέει ο Νόμος. Και

ού, τό βρίσκετε φυσικό. Και τί θα γίνη με τόν Ντάνιελ και με τόν Σέρ Όλιβερ που δίνουν πιότερη σημασία στο Νό- μο παρά στην τιμιότητα. Δεν ξέρω άλλων άρχοντα στον τόπο μου παρά τόν καυμένο τό Βασιλιά ή Έρρίκο ΣΤ'— ο Θεός να τόν ελογγή— τόν ά- θλιο αυτόν άνθρωπο που τάχει χα- μένα, και δε ξεχωρίζει τό δεξί του χέρι από τό άριστερό.

— Έχεις άσχημη γλώσσα, φίλε, απάντησε ο Ντίκ, κακολογώντας τόν καλό σου άρχοντα και τόν Βασιλιά μ' αυτόν τόν τρόπο. Αλλά ο Βασι- λιάρχ Έρρίκος— δόξα νάχουν οι Ά- γιοι— ξανάρθε στα λογικά του, και θα κανονίση ειρηνικά όλα τα ζητή- ματα. Όσο για τόν Σέρ Ντάνιελ, κανείς τόν γενναίο πίσω από την πλάτη του. Δε θα σε μαρτυρήσω. Μα φτάνει πιά ως εδώ.

— Δε λέω κακό για σένα, μίστερ Ρίχαρτ, ξανάπη ο χωριάτης. Είσαι νέος ακόμα, αλλά άμα γίνης άντρας οριστός, θα δής ότι ή ταέρες σου θάναϊ, άδειες. Δεν λέω τίποτα πιά. Οι άγιοι δε βοηθήσουνε τούς γείτο- νες του Σέρ Ντάνιελ, και ή Πανα-

για δε προστατέφη τους προστατευόμενους του.

—Κλίφμπυ είπε ο Ρίχαρντ, αυτά που μου λές δεν είναι σωστά. Ο Σέρ Ντάνιελ είναι ο καλός μου Αφέντης και ο προστατής μου.

—Για έλα τώρα, να μου λύσεις ένα αίνιγμα. Ξανάπε ο Κλίφμπυ. Με ποιά κόμμα είναι ο Σέρ Ντάνιελ;

—Δε ξέρω, είπε ο Ντίκ κοκκινίζοντας λίγο, γιατί ο προστατής του είχε αλλάξει κόμματα συνεχώς την εποχή εκείνη που γινόνταν ταραχές και κάθε αλλαγή του φερνε αβ-ξηση της παρουσίας του.

—Βλέπεις νεαρέ μου; Ξανάπε ο Κλίφμπυ, γιατί αυτός στ' αλήθεια, πάει πότε από δω και πότε από κει. Κοιμάται στο Λάγκαστερ και ξυπνάει στην Υόρκη.*

Εκείνη τη στιγμή ακριβώς ή γέφυρα άνηχησε από το ποδοβολητό αλόγου και ή συντροφιά γύρισε κι είδε νάρχεται καλπάζοντας ο Μπέννεντ Χάτς, ένας καστανός τύπος, με δυνατά χέρια και αργιωπή δφι όπλισμένος με σπαθί και με κοντάρι με σιδερένια περικεφαλαία στο κεφάλι και με δερμάτινο σακάκι.

Ήταν ένας φημισμένος άντρας σ' αυτά τα μέρη. Τό δεξί χέρι του Σέρ Ντάνιελ στην ειρήνη και στον πόλεμο κι' εκείνη την εποχή ήτανε χάρι στον Αφέντη του, άρχηγός εκατό πολεμιστών.

—Κλίφμπυ φώναξε θγές έξω από το Μόντ Χάουζ, και θγάλε και τός άλλους τός τεμπέληδες από την ίδια πόρτα. Ο Μπόγερ θά σας δώση στολές και περικεφαλαίες. Πρέπει να φόγουμε με τ' αλογα πριν νυχτώση! Πρόσεχε αυτό που θά σοθ πά. Ο σέρ Ντάνιελ θά άμείψει εκείνον που θά φτάση πρώτος στην Πόλη του Γίτς. Αυτό να το προσέξης καλά. Σε ξέρω πως δεν είσαι άξιος για τίποτα.

—Νάνου, πρόσθεσε σε μια από τις γυναίκες, είναι στην πόλη ο Γερο-Απληγίαρντ;

—Σοθ έγγωθμαι, απάντησε ή γυναίκα. Είναι σίγουρα στο χωράφι του.

(* Τά δυό αντίθετα κόμματα είχαν της έδρες τους τό ένα στο Λάγκαστερ και τό άλλο στην Υόρκη. Και από κει πήραν τά όνόματά τους: Λάγκαστεριανό Ρόδο, και Υορκέζικο Ρόδο. Σ. τ. Μ.

Ετσι ή συγκέντρωση διαλύθηκε και ενώ ο Κλίφμπυ περπατούσε άργά πάνω στη γέφυρα, ο Μπέννεντ και ο νεαρός Σέλτον πήραν με τ' αλογα τό δρόμο του χωριού και προσπέρασαν την εκκλησία.

—Θά θροθμε τώρα τό γέρο-παράξενο, είπε ο Μπέννεντ. Θά ξοδέθει πιδ πολλή ώρα γκρινιάζοντας και φλυαρώντας για τόν Έρρικο τόν Πέμπτο, από θση ώρα χρειάζεται ένας άνθρωπος για να πεταλώσει αλογα. Και έλα αυτά γιατί έλαβε μέρος σε πολλές μάχες, στη Γαλλία.

«Βγάλε μου τό βέλος κι' άσε με να καθάνω.»

Τό σπύτι πρός τό όποιο πήγαιναν ήταν τό τελευταίο του χωριού, τριγυρισμένο από πασχαλιές, και πέρα απ' αυτό από τρεις πλευρές, ήτανε ένα ανοιχτό λειβάδι που έφτανε ως τό δάσος.

Ο Χάτς ξεπέζεψε. Έδωσε τά ήνία πάνω στο φράχτη, και έχοντας στο πλάι του τόν Ντίκ, προχώρησε στο χωράφι, όπου ο γέρο-στρατιώτης έσναβε θαθεία, καλλιεργώντας τά λάχανά του, και κάπου-κάπου με σπασμένη φωνή σιγόλεγε μια στροφή από κάποια τραγούδι. Ήτανε ντυμένος με δέρμα από πάνω ως κάτω, μόνο ή κουκούλα του κι' ο γιακάς του ήταν από μαύρο μάλλινο ύφανμα δερμένα με κόκκινο καρδάνι.

Τό πρόσωπό του ήταν στο χρώμα και στις ζάρες σάν καρυδόφλουδο. Άλλά τά γεράσμένα του γκριζά μάτια ήτανε ακόμα αρκετά καθαρά, κι' ή ματιά του πολύ ζωηρή. Ίσως να ήτανε κουφός. Ίσως να νόμιζε πως δεν άξιζε για ένα παλιό τοξότη του Άγκινκούρ, να θίγη προσοχή σε θτι γινότανε γύρω του. Γιατί ούτε ο άγριος ήχος της καμπάνας ούτε ο έρχομός του Μπέννεντ και του Ντίκ φάνηκαν να τόν συγκινούν. Έξακολουθούσε να σκάβει, και να σιγοτραγουδάει τρεμουλιαστά:

Κυρά μου, άς ήταν να μπορής Τά γερατειά να λυπηθής!

—Νίκ Απληγίαρντ, είπε ο Χάτς, ο Σέρ Όλιβερ έμπιστεύεται σε σένα, και σοθ παραγγέλνει πως πρέπει νάρθης αυτή την στιγμή στο Μόντ Χάουζ, για να αναλάβεις τη Διοίκηση.

Ο γέρο-τοξότης, τός κύταξε:

—Ο Θεός μαζί σας, άρχοντές μου, είπε μορφάζοντας. Και για ποθ με τό καλό, άρχοντα Χάτς;

—Πηγαινω στο Κάττλεθ με όποιον μπορεί νάρθη μαζί μου ίσπεύοντας, απάντησε ο Μπέννεντ. Εκεί κοντά, φαίνεται, πως γίνεται μάχη, και ο άρχοντάς μου χρειάζεται ενίσχυση.

—Α! αλήθεια, είπε ο Απληγίαρντ. Και πόση φρουρά θά μ' αφήσετε, για να ξέρω;

—Θά σοθ αφήσω έξη καλούς άντρες και τόν Σέρ Όλιβερ μαζί, απάντησε ο Χάτς.

—Δε θά κρατηθ ή θείος, είπε ο Απληγίαρντ. Ο αριθμός δε φτάνει. Θά χρειάζοτανε καμια σαρανταριά για νάναι αρκετοί.

—Τι λές; γι' αυτό ήρθαμε εδω γέρο-παράξενε; Ποιός άλλος εκτός από σένα θά μπορούσε να κάνει κάτι στο Μόντ Χάουζ, με μια τέτοια φρουρά; είπε ή Μπέννεντ.

—Ετσι λοιπόν. Όταν τά θρίσκετε σκοορα, θυμάσαστε τό γέρο-Ντίκ, απάντησε ο Απληγίαρντ. Κάνενας από σας δεν είναι άξιος να ανέβει σ' αλογο ή να κρατησει τόξο. Και σοθ για να τοξέθη καλά—Άγιε Μιχαήλ—αν ξαναγύριζε ο γέρο-θασίληδες Έρρικός ο Πέμπτος, θά στεκότανε να τού ρίχνετε απάνω του, και θά σας πλήρωνα, μάλιστα, ένα φαρδίνη τη ριζιά!

—Δεν έχεις δικηο, Νίκ. Υπαρ-

χουνε μερικοί που τοξεύουν καλά, και τώρα, είπε ο Μπέννεντ.

—Ποθ τοξεύουν καλά! φώναξε ο Απληγίαρντ. Ναι! Μα ποιός μπορεί να σμαδεύη σωστά; Χρειάζεται καλό μάτι, και τό κεφάλι σε κατάλληλη θέση ανάμεσα στους ώμους. Και τώρα, πές μου, πόσο μακρυά μπαρεί να φτάση ένα καλό ριζιμο, από επιτήδειο τοξότη, Μπέννεντ Χάτς;

—Να σοθ πά, είπε ο Μπέννεντ. Άς ποθμε από δω, ως τό δάσος.

—Α! θάτανα λίγο μακροθάικα, είπε ο γέρος γυρίζοντας να δη την απόσταση, και βάζοντας τό χέρι πάνω από τά μάτια, στάθηκε και κοίταξε.

—Τι κοίτας; ρώτησε ο Μπέννεντ, κοροϊδεύοντας. Μήπως θλέπεις τόν Έρρικό τόν Πέμπτο;

Ο Γέρο-τοξότης εξακολουθούσε κοιτάζοντας πάνω στο λόφο, χωρίς να μιλά. Ο ήλιος έλαμπε πλατειά πάνω στα λειβάδια που απλώνονταν στις πλαγιές. Μερικά άσπρα προβατάκια έθροσκαν εκεί. Όλα ήταν ήσυχα, και μόνο ο μακρινός ήχος της καμπάνας άκουγότανε.

—Τι τρέχει, Απληγίαρτ; ρώτησε ο Ντίκ.

—Κοιτάξω τά πουλιά, είπε ο γέρος.

Και πραγματικά, στην άκρη του δάσους, εκεί που μια λουριδα από δέντρα προχωρούσε μέσα στα χωράφια και τέλειωνε με μια τοψα από πυκνές πράσινες φυλιές, πάνω κάτω σε απόσταση που θάφτανε ένα ριζιμο τόξου φάνηκαν πουλιά να πετάν εδω κι' εκεί σάν τρομαγμένα.

—Και τι σε νοιάζει για τά πουλιά; είπε ο Μπέννεντ.

—Α! απάντησε ο Απληγίαρντ, μπορεί να είσαι σοφός για να πολεμάς, Μπέννεντ Χάτς. Άλλά μάθε θτι, τά πουλιά, στις περιτοχές που ύπάρχουνε δάση, είναι στην πρώτη γραμμή της μάχης. Κοίτα λίγο, αν μείνουμε εδω έτος εκταθειμένοι, μπορεί στο δάσος μέσα να μάζ παραμονεύουνε τοξίτες. Και τότε θά δοθμε τι άξίζει ή σοφία σου.

—Τι λές, γέρο γκρινιάρη; είπε ο Χάτς δεν ύπάρχουν εδω κοντά μας άλλοι, έξω από τός ανθρώπους του Σέρ Ντάνιελ στο Κάττλεθ. Είσαι τόσο ασφαλισμένος σ' αυτό τό μέρος, σοθ και μέσα στο φρούριο του Λονδίνου, και άδικα τρομάζεις τόν καθένα για λίγους σπίνους και για σπουργίτια.

—Άκού τον! είπε μορφάζοντας ο Απληγίαρντ: πόσοι ύπουλοι έχθροι θάκοθαν και τά δυό τά αυτιά

τους για να μπορούσαν να ριζούνε σ' έναν από μάζ ένα βέλος. Άγιέ μου Μιχαήλ! Μάζ μισούνε σάν άγριόγατες, καλέ μου!

—Ναι! αλήθεια! μισούνε τόν Σέρ Ντάνιελ, απάντησε ο Χάτς άτάραχα.

—Μισούνε τόν Σέρ Ντάνιελ και όλους που πάνε μαζί του. Και πρώ-

τα πρώτα τόν Χάτς και τόν γέρο-Νικόλα τόν τοξότη, είπε ο Απληγίαρντ. Κοίταξε δω! αν ήτανε στην άκρη του δάσους ένας έχθρός, και σ' κι' εγώ στεκόμυοτε σε καλό στόχο, έπως αυτή τη στιγμή—φύλαξέ μας άγιέ μου Γιώργη—ποιδν νομίζεις πως θά διάλεγε από τός δυό μάζ;

(Ακολουθεί)

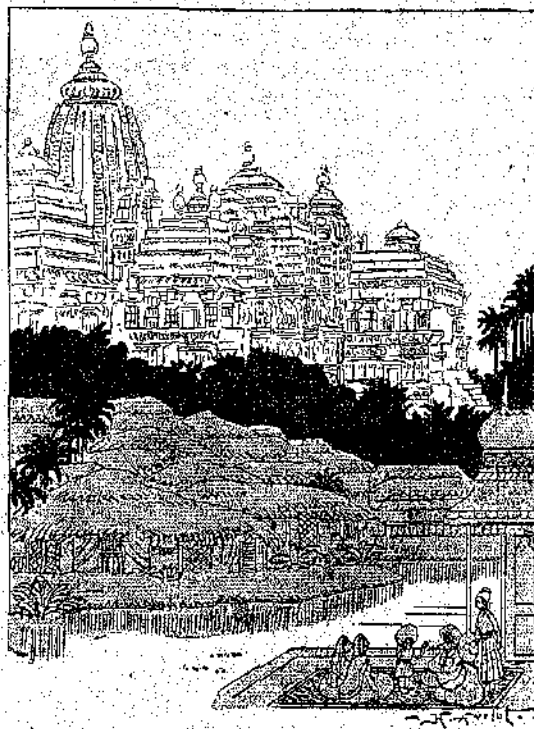
ΕΝΑ ΕΞΥΠΝΟ ΠΑΙΔΙ

ΙΝΔΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Α.

Η γέννηση του Ράμα

Μια φορά κι' έναν καιρό, σε κάποια πολιτεία των Ινδιών, ζούσε ένας παπός—Βραχμάνος—λένε εκεί τός Ιερομένους—που δεν του έλειπε τίποτα. Είχε καλή γυναίκα, μεγάλη κι' ωραία εκκλησιά σάν παλάτι—παγόδες λένε εκεί τις εκκλησιές—με τη δωδεκακέφαλη θεά της, την άγρια και σκληρή, που τη φοβόταν πολύ ο κόσμος και της έστελνε κάθε μέρα πρόσφορα και τάματα ένα σωρό. Ένας μόνο ήταν ο καϊμός του πλούσιου Βραχμάνου.

Ο Βισνού, ο μεγάλος θεός των Ινδιών, δεν τού χάριζε παιδιά.

Άλλά με τά πολλά παρακάλια, ο θεός τόν λυπήθηκε, και μια εύτυχιόμενη μέρα, ή Βραχμάναινα του έφερε στον κόσμο ένα άγοράκι.

«Επί τέλους! φώναξε ο Βραχμάνος όταν τού πήγαν την είδηση. Έχω κι' εγώ ένα παιδί, να τό κάμω παπά και να τό αφήσω μια μέρα στο πόδι μου! Στην παγόδα αυτή δεν θά μιλη ποτέ άλλος, ξένος.»

Η χαρά του όμως κόπηκε άμα είδε τό νεογέννητο:

Ήταν ένα παιδί άσχημο, καμπούρικο, στραβοπόδαρο. Μπορούσε ποτέ να γίνη παπός τέτοιο τέρας;..

Ένας Βραχμάνος πρέπει νάναι ίστος σά λαμπάδα...

Οπωσδήποτε, ο δύστυχος πατέρας άρχισε να παρηγοριέται, καθώς μεγάλωνε τό παιδί κι' έδειχνε μια προίμη κι' εκτακτη έξυπνάδα. Ούτε ή οράχη του βέβαια έσιαζε, ούτε τά πόδια του ξεστράβωσαν. Μίλησε όμως γρήγορα, έπαιρνε εύκολα τά γράμματα, και σ' θτι τό ροιτούσαν, είχε πάντα μια νόστιμη, έξυπνη απάντηση.—χωριστά τ' άστια που έλεγε μόνο του, άρώτητα,—κι' έκανε τούς ανθρώπους να σκάζον στο γέλιο. «Πάλι καλά, έλεγε ο πατέρας του, τουλάχιστο δεν είναι κουτός. Κάτι θά μπορέσω να τόν κάμω. Τό κάτω-κάτω, όταν θά πεθάνω, θά τού αφήσω την περιουσία μου. Κι' άς-έψη.»

Τόν έβγαλε Ράμα, τόν έτρεφε και τόν έντυνε καλά, τόν έσπούδαζε, τόν καμάρωνε (μόνο για την έξυπνάδα του) και τόν άγαπούσε πολύ. Χωρίς όμως να φαντάζεται και τη δόξα που περιέμενε τόν μικρό αυτόν καμπούρη και στραβοπόδαρο...

(Ακολουθεί)

Μυθιστόρημα υπό ANDRÉ LAURIE

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

— Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΑΡΙΟΥΛΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

ΚΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ

Βρισκόμαστε στον τρίτο χρόνο της 112ης Ολυμπιάδας. Δύο αγόρια δώδεκα ως δεκατριών χρόνων περνούν από μέσα από τους στενούς δρόμους της Πέλλας της Μακεδονίας. Μαζί τους πάει και ο παιδαγωγός τους, που φορτωμένος με χειρόγραφα και μουσικά όργανα, περπατάει κουτσάινοντας, ενώ εκείνα προχωρούν χοροπηδώντας στο πλάι του.

— Από εδώ, Πρόας, είπε ο Περδίκκας μ' επιτακτικό ύφος, τραβώντας τον παιδαγωγό του από το ρούχο του. Ξέρεις πώς θέλουμε να περάσουμε από το μεγάλο δρόμο.

— Από το μεγάλο δρόμο! απόρησε ο Πρόας. Μά' ετσι ξεμακραίνουμε πολύ από το σπίτι. Θα κάνουμε μισής ώρας δρόμο παραπάνω. Μά' για ποιά λόγο, παιδί μου.

— Θέλουμε να ιδούμε την εικόνα του Αλέξανδρου, αποκρίθηκε ο Αμόντας, ο μικρότερος από τ' αγόρια.

— Ναι, θέλουμε να μπούμε στο παλάτι και να ιδούμε την εικόνα, όπως ελός ο κόσμος, πρόθεσε προστακτικά ο μεγαλύτερος αδελφός.

Και φουρντώνοντας ξαφνικά, συνέχισε.

— Νομίζω πως είμαι ελεύθερος να διαλέξω τον περίπατό μου! Ξεχνάς, δούλε, ποιός είσαι και ποιοι είμαστε! Πρέπει τάχα να σου θυμίσω πως οι μαθητές σου κατάγονται από τους Ηρακλείδες και είναι ξαδέλφια του Αλέξανδρου.

— Συχνά πυκνά μου τό λες αυτό και δεν είναι φόβος να το λησμονήσω, απάντησε ο παιδαγωγός χωρίς να δείξει διαφορετικά πως πειράχτηκε με τον τρόπο του Περδίκκα.

Και σέρνοντας όσο μπορούσε καλύτερα το αριστερό του πόδι, που είχε μείνει σακατεμένο από τότε που μία μακεδονική λόγχη τον πλήγωσε στη μάχη της Χαϊρώνειας, ακολουθούσε καρτερικά τα δυο αγόρια. Μά' ο Περδίκκας, που όσο ασυλλόγιστη ήταν η γλώσσα του, τόσο ευγενική ήταν η καρδιά του, είχε κιό-

λας μετανοιώσει για τα σκληρά του λόγια.

— Συχώρησέ με, Πρόας, είπε γυρίζοντας προς το μέρος του παιδαγωγού του, σου μίλησα αστόχαστα. Δεν είναι φταίξιμο δικό σου που είσαι δούλος. Έτσι το θέλησε ο πόλεμος. Και θα ήμουν πολύ πρόθυχος να δρίσω έναν καλό στρατιώτη, ενώ ποιά μόνη μου φιλοδοξία έχω να δοξαστώ μία μέρα πολεμώντας. Παιός ξέρει! Ίσως να μού τύχει και μένα να πέσω στα χέρια του έχ-

— Από εδώ Πρόας, είπε ο Περδίκκας, τραβώντας τον παιδαγωγό του από το ρούχο.

θού. Μά' εσύ το ξέρεις πως συχνά μιλώ αστόχαστα και πως είμαι πιά πολύ δριμυτικός παρα μωλωμένος. Η μητέρα μου λέει πως σ' αυτό φταίει το αίμα των Ηρακλείδων, πρόθεσε τ' αγόρι μ' απλοϊκή υπερηφάνεια.

«Έτσι Ηρακλείδης είτε όχι, είναι μία γενναία καρδιά», συλλογιζόταν ο αγαθός Πρόας, κοιτάζοντας με πατρική στοργή την περήφανη κορμστασιά και τα γαλανά μάτια του μαθητή του.

— Δεν κατηγορώ τα αισθήματά σου, παιδί μου, του απάντησε δυνατά. Το ξέρω πως είσαι ζωηρός κι εύκολα φτράζεσαι, κι' όταν καρμιά φορά γλωσσούεις ξέρω πως δεν κάνεις εξεπίτηδες. Άλλα καλά κάνεις που στο πρόσωπό μου σέβασαι τις άτυχες του πολέμου. Και σου πρέπει να αναγνωρίζεις το άδικο, εσύ ο αδριανός πολεμηστής.

Σ' αυτό το διάστημα, ο Πρόας και τα παιδιά είχαν βγει από τα στενά και σκοτεινά δρομάκια, και πήγαιναν κατά το παλάτι από τον κεντρικό δρόμο. Έδώ τα σπίτια ήταν μεγάλα και κομψά, το κατάστρωμα ήταν πλακόστρωτο και ο δρόμος φαρδός. Σημάδια αναμφισβήτητα του πολιτισμού, που έδειχναν ότι αυτοί που οι Έλληνες ένομαζαν βαρβάρους και που όσσο τους είχαν νικήσει, είχαν δανειστεί από τους Έλληνες τα μυστήρια της Τέχνης, κρατώντας για τον εαυτό τους τις πολεμικές αρετές.

Δεν είχαν περάσει ούτε ένα χρόνο από τότε που ο βασιλιάς Αρχέλαος, βλέποντας τη μεγάλη υπερηφάνεια των γειτόνων του, αποφάσισε να τους μιμηθή. Μετάθεσε την πρωτεύουσα της Μακεδονίας από την Αίγλη στην Πέλλα, ανοικοδόμησε την πολιτεία, έστησε δρυμώματα, χάραξε δρόμους, αναδιοργάνωσε το στρατό, προστάτευσε με όλες του τις δυνάμεις τα γράμματα, τις επιστήμες και τις τέχνες. Φώναζε τον Ζεξέ για να του ζωγραφίσουν το παλάτι του. Ήρθε ο Εύριπίδης και έγκραστάθηκε στην Αύλη του. Όλα αυτά τα ευγενικά παραδείγματα δεν λησμονήθηκαν. Οι διάδοχοί του τον ξεπέρασαν και μάλιστα τον επισκίασαν. Ποιός θυμάται τώρα τον Αρχέλαο, μπροστά στον Φίλιππο τον Μακεδόνα; Μά' και του Φιλίππου το όνομα δεν κοντεύει να σβήσει μπροστά στη δόξα του Αλέξανδρου.

Με γιγάντια βήματα προχώρησε η πρόσδος. Ο Απελλής δεχθήκη τον Ζεξέ, και τα άριστοργήματα του δικού του του πινέλου ξεπέρασαν του πρώτου τις τοιχογραφίες. Ένα όνομα ενδοξότερο από του Εύριπίδη ήταν σε όλων τα στόματα. Ο Αριστοτέλης, ο μεγαλύτερος φιλόσοφος, αφού θάμπωσε την Αθήνα με τη διδασκαλία του, χάρις στην επιμονή του Φιλίππου γύρισε πίσω στην πατρίδα του, τα Στάγειρα, κι' ανέλαβε εκεί την ανατροφή του Αλέξανδρου. Έτσι σ' εκείνη τη μικρή γωνιά της Χαλκιδικής ο απαρράμιλλος δάσκαλος δίδαξε στο εξαιρετικό παιδί κάθε αρετή και κάθε μεγάλη σκέψη.

Τελικά ο Φίλιππος τελειοποίησε τη μακεδονική φάλαγγα σε τέτοιο σημείο, ώστε μ' αυτήν εκείνος μόνος υποδούλωσε τους Έλληνες και ο Μέγας Αλέξανδρος αργότερα έκανε θαύματα.

Είκοσι χρόνων ήταν μόλις ο Αλέξανδρος, όταν ο θάνατος του πατέρα του τον έφερε στο θρόνο. Ο μαθητής του Αριστοτέλη έδειξε εύθους έξ αρχής με τη φρόνηση και τη δύναμη της εσωτερικής πολιτικής του πως ήταν ώριμος για να γίνει βασιλιάς.

Ειρήνευσε την Ελλάδα, υπόταξε τους βαρβάρους γειτόνές του. Μά' η Ελληνική χερσόνησος ήταν πολύ στενή για τη φιλοδοξία του, και ύστερα από λίγο, δίνοντας ελεύθερη διαδρομή στην κατακτητική όρμη του, χύθηκε στην Ασία.

Τα πολιτισμένα έθνη υποκλίνονταν μπροστά στο νέο κατακτητή που με μια φύβχη στρατιώτης κατάφερε να συντρίψει τον κολλοσό της περσικής αυτοκρατορίας. Κι' εκείνος, ακολουθώντας τον προσορισμό του, έφριχνε κάθε μέρα στον κόσμο κι' ένα καινούργιο όνομα αθάνατης νίκης. Ύστερα από τον Γρανικό ο Ίσός, μετά τον Ίσσο ή Τύρος, ύστερα τα Αρβηλα.

Όλοκληρη η οικουμένη αντηρούσε από τους θρήνητους του Αλέξανδρου κι' όπως μπορεί να φαντασθή κανείς, στην Πέλλα ο ένθουσιασμός ήταν πολύ μεγαλύτερος απ' οπούδήποτε άλλου. Οι γέροι και τα παιδιά—οι μόνοι που είχαν μείνει στον τόπο—δεν μιλούσαν για τίποτ' άλλο. Οι πρώτοι θλιβόνταν για τη χαμένη δύναμή τους, κι' οι δεύτεροι αναστέναζαν που δεν μπορούσαν ακόμη να πάρουν τα όπλα. Από το πρωί ως το βράδυ το παλάτι, όπου έμεινε η μητέρα του βασιλιά ή Ολυμπιάδα, δρισκάνταν πολιτορχημένα από περιέργους που ζητούσαν με απληστία να μάθουν τα νέα. Ήξεραν πως ο Αλέξανδρος την άγαπούσε τρυφερώτατα και πως κάθε μέρα της έσταλνε αγγελιοφόρους.

Συγκινημένη από τις τόσες εκδηλώσεις του κόσμου, η περήφανη Ολυμπιάδα αποφάσισε επιτέλους να θγάλει έξω, ώστε να μπορούσαν βλοι να την ιδούν, την περίφημη εικόνα, το άριστοργήμα του Απελλή, που παράστανε τον Αλέξανδρο να κραδαίνει καρηνό. Έως τότε μόνον, σε λιγοστούς φίλους την είχε δείξει, ενώ ελός ο κόσμος γύρευε να την δη. Έτσι τώρα είχαν εκθέσει την εικόνα στον πυλώνα του βασιλικού παλατιού, που ήταν ένα ευρύχωρο κτίριο σύνθετου ρυθμού, χτισμένο

σε διάφορες χρονικές περιόδους από διαφόρους Έλληνες αρχιτέκτονες.

Παραταγμένοι μπρός στην είσοδο σε τριπλή γραμμή, οι επισκέπτες περίμεναν τη σειρά τους για να περάσουν μπροστά από την εικόνα εκείνου που γέμιζε την οικουμένη με τη δόξα του. Και η τελετή γινόταν με θρησκευτική σχεδόν ευλάβεια γιατί και του ζωγράφου ή φήμη έκανε ακόμη γοητευτικότερη τη δόξα του νικητή.

Σιωπηλά στάθηκαν να θαυμάσουν την εικόνα και οι δυο μαθητές του Πρόας με το δάσκαλό τους. Είδαν για μία στιγμή τον ήμισθο να πλανιέται στον ούραγο περικυκλω-

σιάζονται τόσο ζωντανά τα πράγματα; Έλεγε ο ένας. Νομίζει κανείς πως βλέπει τον ίδιο το βασιλιά που θ' ανόξει το στόμα του να μιλήσει.

— Γιατί να είμαι παιδί, γιατί να μη μπορώ κι' εγώ να είμαι μαζί του; φώναξε ο άλλος. Αν ήμουν μεγαλύτερος πέντ-έξη χρόνια, θα μ' άφηνε δέβαια ο πατέρας μου. Και θα στεκόμουν στο πλευρό του Αλέξανδρου. Θα έπαιρνα κι' εγώ μέρος σε άνδραγαθήματά του. Κι' ίσως θα μπορούσα, όπως κι' οι άλλοι, να δώξαστώ στις μάχες και να δείξω στον κόσμο πως αξίζω τ' όνομά μου. Σκληρή τύχη! Άδίκη τύχη! που μ' έδωσες εδώ με τις γυναίκες και με τους γέρους, ενώ οι Μακεδόνες τραβούν εμπρός για να κατακτήσουν την Ασία.

— Ίπομνή, υπομονή! αποκρινόταν ο Πρόας. Γρήγορα θα σου δοθεί κι' αυτή η ευκαιρία να δώξεις ή να λάβεις χτυπήματα. Έδώ σχεδόν δεν λείπει ο πόλεμος.

— Όχι, όχι, έλεγε ο Περδίκκας, που η φιλοδοξία του τον έκανε να ξέρει κάπως καλύτερα τα πράγματα παρά τη νεαρή ηλικία του. Τίποτα πιά δεν θα μείνει να κάνω εγώ, ε-ταν θά είμαι σε ηλικία να μπω στη φάλαγγα.

— Πιστεύεις λοιπόν πως η ηλικία είναι το σπουδαιότερο για ένα πολεμιστή; παρατήρησε ο παιδαγωγός. Σκέψου, παιδί μου, πως το κυριώτερο τώρα είναι να έτοιμαστής με προσεκτικά διαβάσματα για τα μελλοντικά καθήκοντά σου. Αν θέλεις να γίνεις καλός στρατιώτης, ή μόνη σ'ν σκέψη πρέπει να είναι τώρα πως να είσαι καλός μαθητής.

— Καλός μαθητής για να γίνω καλός στρατιώτης! Έκανε ο Περδίκκας. Όταν ή ανδρεία να μαθαίνεται από τα βιβλία.

— Η ανδρεία όχι βέβαια, αλλά ο τρόπος για να μπορέσει να την χρησιμοποιήσει κανείς καλύτερα. Μηπως φαντάζεσαι πως γεννιέται κανείς μεγάλος στρατηγός ή και πως γίνεται χωρίς να εργαστεί έντατικά;

— Μήπως θέλεις τώρα να μού πεις πως ο Αλέξανδρος ήταν κανένας σχολαστικός βιβλιοφάγος;

— Δεν λέω αυτό το πράγμα, αγαπητέ Περδίκκα, αλλά λέω πως ο Αλέξανδρος είναι το υπέροχο παράδειγμα μιας εξαιρετικής μόρφωσης.

(Ακολουθεί)

Το ελιστόρημα του Απελλή παράστανε τον Αλέξανδρο να κραδαίνει καρηνό...

μένος από σύννεφα, και να κρατάει στο υψώμένο χέρι του το σύμβολο της θείας παντοδυναμίας. Μά' πολύ γρήγορα οι φρουροί έδωσαν τέλος στην επίσκεψή τους παραχώρησαν τη θέση τους σ' αυτούς που στεκόταν από πίσω τους και τα παιδιά δρέθηκαν πάλι στο δρόμο.

Αμέσως τότε λύθηκε η γλώσσα τους. Ο Αμόντας που τον συγκινούσε το όρατο σ' όλες του τις εκδηλώσεις, θαύμαζε περισσότερο απ' όλα την καλλιτεχνική όμορφιά της εικόνας. Μά' στον Περδίκκα είχε κάνει μεγαλύτερη εντύπωση ή αποθέωση του ήρωα.

— Πώς είναι δυνατό να παρου-

